

veoma malo znanja iz oblasti materijalno-finansijskog poslovanja, što negativno utiče na raspolaganje, korišćenje i upotrebu vojne imovine. Prema tome, mlade starešine, pored određenog znanja koje su stekli i usvojili tokom školovanja, moraju biti i fizički, psihički i moralno još bolje pripremljeni za život i rad u jedinici.

Mišljenja smo da taj problem, s obzirom na značaj prihvata mladih starešina i praćenja njihovog rada u jedinici u izgradnji svestrane socijalističke ličnosti starešine naših oružanih snaga, ne može biti pravilno sagledan bez sagledavanja njegove šire društvene dimenzije. Ne može se odvajati uključivanje u radnu sredinu od uključivanja u životnu sredinu, gde se, upravo, javljaju neka neresena pitanja. Naime, nesamoupravno ponašanje i određene devijacije u društvu, malograđansko ponašanje i nekritičko prihvatanje pogleda i navika sa strane, nesumnjivo je da negativno utiče na formiranje ličnosti mladih generacija.

Zbog toga, formiranje svestrano razvijene ličnosti mladih starešina nije i ne sme biti briga samo škole, ili samo jedinice, već zajednička briga svih organizovanih snaga u našem društvu — Saveza komunista Jugoslavije, Saveza socijalističke omladine i konačno cele naše samoupravne socijalističke zajednice.

Pukovnik
VOJISLAV RADOVIĆ

Uloga organizacija Saveza komunista Jugoslavije i Saveza socijalističke omladine Jugoslavije u vojnim školama u procesu formiranja svestrane ličnosti starješine

I

Mjesto i uloga organizacija Saveza komunista i Saveza socijalističke omladine Jugoslavije u vojnim školama, u procesu formiranja svestrane ličnosti starješine, opredijeljeni su njihovom opštedruš-

tvenom ulogom koja proističe iz Programa SKJ i kongresnih dokumenata, posebno dokumenata Desetog kongresa SKJ, na kojem su svestrano razmatrana pitanja obrazovanja i vaspitanja ličnosti. Svojom ukupnom idejno-političkom aktivnošću u vaspitno-obrazovnom procesu u vojnim školama, bez obzira na nivo školovanja, SKJ i SSOJ snose idejno-političku odgovornost i dužni su da osiguraju da se u tom procesu buduće starješine vaspitavaju na sljedećim temeljnim opredjeljenjima: na marksistički idejno usmjerenom cjelokupnom vaspitno-obrazovnom procesu; na revolucionarnim tradicijama našeg komunističkog pokreta; na tradicijama NOR-a i revolucije i posebno na revolucionarnom djelu druga Tita; na bratstvu i jedinstvu i socijalističkom zajedništvu naših naroda i narodnosti; na ravnopravnosti i istorijskoj upućenosti naroda i narodnosti Jugoslavije da žive i opstanu u zajedničkoj jugoslovenskoj socijalističkoj samoupravnoj zajednici; na uvjerenju da je koncepcija opštenarodne odbrane i na njoj izgrađeni sistem opštenarodne odbrane i društvene samozaštite siguran garant slobode, nezavisnosti, integriteta i ustavnog poretka Jugoslavije, i da ona nema druge alternative.

Ličnost budućeg starješine naših oružanih snaga, izgrađivana na navedenim temeljnim opredjeljenjima, treba da odgovara i ovim zahtevima: da je vaspitana u duhu jugoslovenskog socijalističkog patriotizma; da je osposobljena za idejni i društveno-politički rad u armijskim i drugim društvenim sredinama; da ima pravilan kritički odnos prema pojavama u svojoj i široj društvenoj sredini; da posjeduje bitne osobine za rad sa ljudima, kao što su poštovanje ličnosti, smisao za drugarstvo, kolektivni život i rad, požrtvovanje, nesebičnost, skromnost i spremnost na odricanje i žrtvovanje; da ima razvijen pozitivan odnos prema kulturnim vrijednostima i poseban smisao za kulturu odnosa i življenja.

Put do formiranja svestrano razvijene ličnosti savremenog starješine naših oružanih snaga je složen i težak, osobito u sadašnjim uslovima. Međutim, do tog cilja se može stići samo upornim pedagoškim i andragoškim radom sa mladim ljudima. Zato želimo da ukažemo na neka pitanja kojima organizacije SK i SSOJ i drugi činioци u vojnim školama i školskim centrima moraju posvetiti mnogo veću pažnju da bismo mogli izgraditi ličnost starješine u skladu s idejnim opredjeljenjima i pomenutim zahtjevima.

Sve to ističemo zbog toga što na osnovu brojnih analiza i kroz idejno-političku praksu uočavamo raskorak između programskog i praktično ostvarenog, što organizacije SK i socijalističke omladine

gotovo u svim sredinama nedovoljno uočavaju, nedovoljno se energično, prije svega idejno-političkom aktivnošću, tome suprotstavljaju. Uočene su pojave razdvajanja vaspitnog i obrazovnog procesa; prisutan je prodor tehnokratskih shvatanja i uticaj liberalističke, nacionalističke i religiozne svijesti, a i malograđanskih shvatanja i ponašanja u kulturne djelatnosti. Te pojave se neposredno suprotstavljaju marksističkoj idejnoj usmjerenosti vaspitno-obrazovnog procesa i najčešće se javljaju kao proizvod društveno-političkih i ekonomskih kretanja u nas i u savremenom svijetu. Naročito su opasni, osobito danas, prodori malograđanske i tehnokratske svijesti koju ponekad rađa i armijska praksa.

Iz toga nije teško zaključiti da je to direktan atak na program-ska opredjeljenja SKJ. To atakovanje naročito je opasno kada se odvija rafiniranim kanalima i pozivom na »humanizam« i »slobodu«, što nije ništa drugo do smišljen pokušaj negiranja osnova na kojima se izgrađuje moralno-političko jedinstvo i borbena gotovost, red i disciplina i uopšte vojna organizacija. Zato se organizacije SK i SSOJ tim pojavama moraju energično suprotstavljati. Ako tako ne bismo radili, ako ne bismo osigurali političku osposobljenost svakog pojedinca i njegovu spremnost da se na svakom mjestu suprotstavi negativnim pojavama (na primjer, svakoj vrsti nacionalizma), izložili bismo se opasnosti da trpimo posljedice u izgradnji moralno-političkog jedinstva.

Svojom idejno-političkom aktivnošću organizacije SKJ i SSOJ takođe se moraju energičnije suprotstavljati pojavama nerada i neodgovornosti i izgrađivati svijest o tome da su rad i rezultati rada osnova za prosperitet pojedinca i kolektiva. To se postiže i zalaganjem na ostvarivanju vaspitnih i obrazovnih ciljeva u nastavi i obuci i u životu i aktivnostima organizacija SK i SSOJ i vojnih kolektiva. U formiranju svestrano razvijene ličnosti starješine značajno mjesto ima lični primjer starješina i nastavnika i njihov ukupan odnos prema zadacima vaspitno-obrazovnog procesa i prema učenicima i pitomcima.

U vaspitanju ličnosti učenika i pitomaca, ličnom primjeru nastavnika i starješina u funkciji vaspitanja, nerijetko, pristupa se formalno, a zanemaruju se bitni sadržaji kao što su: odnos riječi i djela, uvjerenja, vjnostručna i druga znanja, odnos prema društvenoj stvarnosti i vaspitno-obrazovnom procesu škole, međusobni odnosi nastavnika i starješina i njihov lični život i odnosi nastavnika i starješina prema učenicima i pitomcima. Jednom riječju, cjelokupna ak-

tivnost organizacija SKJ i SSOJ, nastavnika i starješina i život i rad u školi moraju biti organizovani tako da budu u funkciji ostvarenja željenih vaspitno-obrazovnih ciljeva.

Osim toga, ponegdje su sadržaji rada, organizovanje i metodi djelovanja organizacija SK i SSOJ nedovoljno saobraženi uzrastu, mogućnostima i potrebama učenika i pitomaca, prije svega u srednjim vojnim školama. Kad je već tako, onda ne možemo očekivati da se ti mladi ljudi uvijek uspješno suprotstave tuđim idejnim opredjeljenjima. Znači, moramo ih osposobiti i za tu vrstu borbe protiv neprijatelja.

U srednjim vojnim školama težište u organizovanju, u načelu, treba da bude na mješovitim organizacijama SK i SSOJ u kojima su zajedno nastavnici, učenici i pitomci. Posebno treba izučiti sadržaje i metode djelovanja organizacije SSOJ u školama u kojima je mali broj članova SK među učenicima i pitomcima u prvim godinama školovanja. I ta činjenica povećava odgovornost omladinske organizacije za sadržajni i bogatiji idejno-politički rad. Zato komunisti-starješine i nastavnici treba da pruže neposredniju pomoć tim organizacijama SSOJ, i ličnim primjerom i iskustvom utiču na idejno-političko formiranje i osposobljavanje omladinaca i mladih članova SKJ. Život i rad u tim organizacijama treba da podstiče i motiviše učenike i pitomce, jača njihovu odgovornost, i da oni u tom radu nalaze smisao svoje omladinske i partijske aktivnosti. Osobine koje želimo postići u formiranju svestrane ličnosti starješine mogu se postići samo u onim osnovnim organizacijama SKJ i SSOJ i vojnim kolektivima u kojima vlada drugarstvo, otvorenost, sloboda dijaloga, ravnopravnost, kritika i samokritika i uzajamno povjerenje i poštovanje i radni elan. Formalizam, rutinerstvo, uopštenost i »tutorstvo« starijih gotovo uvijek rad u tim organizacijama čine neefikasnim i neinteresantnim.

U završnim godinama školovanja, kroz partijsko-političku aktivnost učenici, a posebno pitomci, moraju se pripremati za aktivnost u organizacijama SK i SSOJ u akademijama, odnosno jedinicama i društvenim sredinama izvan JNA.

II

Drugo aktuelno pitanje, koje po važnosti ne zaostaje za temeljnim vrijednostima koje valja razvijati kod starješina još tokom njihovog školovanja — jeste metod rada organizacija SKJ i SSOJ na pri-

jemu učenika i pitomaca u SKJ. Od kvaliteta rada na prijemu u SKJ učenika i pitomaca dijelom zavisi i njihova kasnija aktivnost u školskim sredinama i u jedinicama. Tu se javljaju neke jednostranosti koje se ogledaju u tome što se prednost daje samo radnim kvalitetima, a zanemaruju se drugi, na primjer moralno-politički kvaliteti, spremnost na borbu za programska opredeljenja SKJ i prihvatanje teškoća koje ta opredeljenja nameću. Ne pretendujući da istaknemo obrazac koji bi obuhvatao sve kvalitete komunista, ipak ukazujemo na neke osobine bitne za člana SKJ, kojima prilikom prijema učenika i pitomaca u SKJ, organizacije SSOJ i SKJ u vojnim školama treba da posvećuju veću pažnju. Mislimo da se nedovoljno vodi računa o tome kakav je svaki od njih kao čovjek. Naime, od toga kvaliteta zavisi izgradnja i drugih bitnih osobina ličnosti komuniste.

Poznavanje istorije i Programa SKJ i njegovih opštih opredeljenja u borbi za izgradnju socijalističke samoupravne Jugoslavije je preduslov za idejno-političku aktivnost mladih komunista i u školi i kasnije kao starješina. Kroz to upoznavanje mora se izgraditi i spremnost za ostvarivanje programskih opredeljenja Saveza komunista u praktičnoj aktivnosti škole, kasnije jedinice, odnosno društvene sredine u kojoj žive i rade.

Idejno-politička aktivnost komunista ne može se zamisliti bez sposobnosti za raspoznavanje tuđih idejnih stavova. To se može postići uz idejno-političko osposobljavanje i marksističko obrazovanje koje se u školama ostvaruje vaspitno-obrazovnim radom i kroz djelatnost organizacije SKJ i SSOJ.

Za komunistu je takođe bitno da zna raditi sa ljudima, jer on mora biti agitator i borac za ostvarivanje Programa Saveza komunista Jugoslavije. Da bi to postigao, on mora biti idejno-politički osposobljen. U praksi organizacija SKJ i SSOJ u radu na pripremanju učenika i pitomaca za prijem u SKJ se ne poklanja tim osobinama dovoljna pažnja. Slične propuste škole prave u procesu osposobljavanja za početne radno-profesionalne dužnosti. Stoga se mlade starješine »plaše« rada sa ljudima i imaju teškoća u formiranju kolektiva jedinica i znalačkom korišćenju njegove snage i sposobnosti u izgradnji moralno-političkog stanja i borbene spremnosti jedinice.